

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

200706426-47

312
KV/SWS

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref
NVE 200706426

Vår ref
08/1280-

Dato
24 JUN 2013

Statkraft Energi AS - Tillatelse til bygging av Blåfjell pumpe, Hjelmeland kommune

Vi viser til NVEs innstilling om ovennevnte sak av 31. mars 2011.

Ved kongelig resolusjon av 14. juni 2013 er bestemt:

"1. I medhold av lov 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer § 8 gis Statkraft Energi AS tillatelse til bygging av Blåfjell pumpe med overføring av vann til Blåsjømagasinet i Ulla-Førre anleggene i Hjelmeland kommune.

2. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 14. juni 2013.

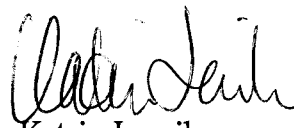
3. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 14. juni 2013."

./ Til orientering vedlegges kopi av departementets foredrag i den kongelige resolusjonen av 14. juni 2013, samt kopi av fastsatte vilkår og manøvreringsreglement.

Departementet vil komme nærmere tilbake til vilkårene når konsesjonen foreligger trykket.

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Katrin Lervik
underdirektør

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET
STATSRÅD Ola Borten Moe

KONGELIG RESOLUSJON

Statkraft Energi AS - Tillatelse til bygging av Blåfjell pumpe med overføring av vann til Blåsjømagasinet i Ulla-Førre anleggene i Hjelmeland kommune i Rogaland

Kongelig resolusjon av

(Foredratt av statsråd)

Olje- og energidepartementet
Statsråd Ola Borten Moe

KONGELIG RESOLUSJON

Ref nr:

Saksnr: 08/1280

Dato:

Statkraft Energi AS - Tillatelse til bygging av Blåfjell pumpe med overføring av vann til Blåsjømagasinet i Ulla-Førre anleggene i Hjelmeland kommune i Rogaland

IV - Departementets vurdering

1. Innledning

Statkraft Energi AS (Statkraft) er konsesjonssøker. Statkraft har en samlet årsproduksjon på ca 42 TWh.

Statkraft har søkt om overføring av flere mindre vann til Stora Blåfjellvatn og videre overføring fra Stora Blåfjellvatn til det eksisterende flerårsmagasinet Blåsjø ved pumping, samt direkteoverføring av to mindre vann til Blåsjø. Det er søkt om etablering av et magasin i Stora Blåfjellvatn med en regulering på 2,5 meter. Utbyggingsområdet ligger i Hjelmeland kommune i Rogaland. Prosjektet vil gi økt kraftproduksjon i på 37 GWh/år.

2. Saksbehandlingen

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter vassdragslovgivningen, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Skader og ulemper for både allmenne og private interesser skal hensyntas.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvingen ved saksbehandlingen etter vassdragslovgivningen. Dette innebærer at miljøkonsekvensene ved overføringene av vann samt bygging og drift av Blåsjø pumpe, må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der tiltakets bidrag til den nasjonale satsingen på fornybar energi og hensynet til kraftbalansen avveies mot forringelsen eller tapet i naturmangfoldet.

Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 8 og prinsippene i samme lov §§ 9–12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdragsreguleringsloven. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen.

3. Søknaden

Tiltakshaver har søkt om tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til å overføre 3 små vann og Trolltjørna til Stora Blåfjellvatn. Videre er det søkt om å overføre vann fra Stora Blåfjellvatn til magasinet Blåsjø ved pumping, samt direkteoverføring av 2 mindre vann til Blåsjø. Det er søkt om etablering av et magasin i Stora Blåfjellvatn med en regulering på 2,5 meter.

Søknaden omfatter tillatelse til midlertidig senking av vannstanden i de berørte vann i anleggsfasen. For Stora Blåfjellvatn er det søkt om 2 meter senking, mens det for øvrige vann er søkt om 1 meter senking.

Det omsøkte tiltaket krever ingen behandling etter Samlet plan.

I følge søknaden foreligger det ikke planer om alternativ eller konkurrerende utnyttelse av vannet som omfattes av tiltaket. NVEs høring har heller ikke avdekket noen slike planer.

4. Fordeler og ulemper ved tiltaket

Tiltaket er en utvidelse av de allerede utbygde Ulla-Førre anleggene. I søknaden er det oppgitt at overføringer og pumping av vann vil gi en økt midlere årsproduksjon på 37 GWh regulerbar kraft i Ulla-Førre anleggene. Herav vil 32 GWh være netto årlig merproduksjon i Saurdal kraftverk. I tillegg er det beregnet et redusert flomtap i fra Fossåni (Stølsdal kraftverk) på 5 GWh. Tiltaket bidrar til å utnytte ressursene i et allerede sterkt utbygget området på en bedre måte. At tiltaket bidrar til regulerbar kraft gjennom pumping til Blåsjø flerårsmagasin bidrar til å gi verdifull vinterkraft.

I anleggsfasen vil tiltaket kunne gi økt sysselsetting og økt etterspørsel etter varer og tjenester i kommunen og regionen. Økt kraftproduksjon vil også gi merinntekter til kommune og stat i form av økte skatter, konsesjonskraft og -avgifter.

Tiltaket vil medføre inngrep i urørte naturområder som ligger i randsonen til områder sterkt påvirket av vannkraftutbygging. Selve tiltaket vil kunne gi en begrenset negativ effekt i form av forstyrrelse for villrein, spesielt i anleggsfasen, og vil kunne øke den samlede belastningen på villreinstammen i området. De negative konsekvensene kan i stor grad avbøtes.

5. NVEs innstilling

NVE innstiller på at Statkraft får tillatelse i samsvar med søknaden. NVE finner at fordelene og nytten ved å gjennomføre tiltaket er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser, og at vilkårene i vassdragsreguleringsloven § 8 er oppfylt.

Departementet har forelagt NVEs innstilling for Hjelmeland kommune og Rogaland fylkeskommune. Det er ikke mottatt uttalelser til innstillingen.

6. Departementets vurdering av tiltakets virkninger

6.1 Kunnskapsgrunnlaget

I samsvar med naturmangfoldloven § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget bygger departementet sin vurdering og tilråding på følgende:

- Søknad om konsesjon av 11. juli 2008 fra Statkraft
- Notat fra Arve M. Tvede, GOPE, av 23. april 2008 om vannføringsforhold og konsekvensvurdering av isforhold
- Rådgivende Biologer AS – Rapport av 28. februar 2007 – Konsekvensutgreiing av to tilleggsreguleringer til Ulla-Førre
- NINA Rapport 401 – Nye overføringer til Blåsjømagasinet – villrein – fagleg vurdering
- NVEs innstilling av 31. mars 2011 med høringsuttalelser til søknaden
- Fylkesdelplan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei – som vedtatt av Rogaland fylkesting 12.06.2012
- Registreringer i naturbase
- Artsdatabanken

Departementet finner tiltaket godt nok opplyst ved gjennomførte utredninger og høringer slik at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som kreves om arters bestandssituasjon, utbredelse og naturtyper og den økologiske tilstanden i området. Også virkningene av utbyggingen er beskrevet på tilstrekkelig vis.

6.2 Naturmiljø og biologisk mangfold

Stora Blåfjellsvatn ligger i et høyfjellsområde med mye bart fjell og sparsomt med vegetasjon. Det er ikke kjente rødlistede arter innenfor tiltaksområdet. Storlom (kategori nær truet i rødlisten) er registrert i ytterkanten av influensområdet.

Det fremgår av konsekvensutredningsrapporten at tiltaksområdet trolig er oppvekstområde for fjellrype, og at fjellvåk har yngleområde ved Blåsjø. Av vanntilknyttet fugl er det observert fossefall i området.

Det er tidligere påvist bestand av ørret med en middels tett bestand i Litla Blåfjellvatn og innsjø kote 844 nedstrøms Litla Blåfjellvatn med en tynn bestand. En befaring NVE har gjennomført av de aktuelle bekker og vann i 2005 tyder på at det fortsatt bare er Litla Blåfjellvatn som har en brukbar fiskebestand, og at det er sannsynlig at noen av vannene nedstrøms ned til bekkeinntaket i Fossåna kan ha tynne ørretbestander.

Vannføringen ut av Stora Blåfjellvatn og Trolltjørna vil bli sterkt redusert som følge av tiltaket. Tilsiget til Litle Blåfjellvatn vil bli på ca 24 % av dagens tilsig. Videre vil restvannføringen ut av Lammatotjønna, som ligger rett oppstrøms dagens bekkeinntak i Fossåna, være ca 1 m³/s i gjennomsnitt og dermed ca 35 % av dagens tilsig. Ved bekkeinntaket i Førreåna vil restvannføringen utgjøre ca 80 % av dagens

vannføring etter en overføring av fire mindre bekker i dagens restfelt. Nedstrøms sperredammene for disse bekkeutløpene vil det bli sterkt redusert vannføring i bekkeløpene i Førrejuvet før samløp med Førreåna. Nedstrøms dagens bekkeinntak i Førreåna vil normalvannføringen være uendret fra dagens situasjon. Endringer i vannføringen nedstrøms bekkeinntakene er i søknaden vurdert å være høyst marginal og vil være begrenset til flomsituasjoner.

Den foreliggende konsekvensutredningsrapporten konkluderer med en "*liten negativ konsekvens*" for fagtemaet biologisk mangfold. Det fremgår at det ikke er kjente rødlistede arter innenfor influensområdet som antas å bli berørt. Samme rapport finner at konsekvens for fisk og ferskvannbiologi som følge av redusert vannføring på flere strekninger er "*ubetydelig til liten negativ*".

Det er ikke påvist noen spesielle naturtyper eller truede og sårbare arte i planområdet, ut over villrein. Departementet finner at tiltakets virkninger på det biologiske mangfoldet utover villrein, ikke berører allmenne interesser i vesentlig grad. Departementet finner derfor at hensynet til negativ påvirkning på biologisk mangfold ikke har noen avgjørende vekt i konsesjonsvurderingen. Tiltakets virkning for villrein er vurdert særskilt nedenfor i punkt 6.3. Spørsmålet om pålegg av minstevannsføring som avbøtende tiltak er nærmere vurdert nedenfor i punkt 6.6.

6.3 Villrein

Tiltakets påvirkning på villrein i området er vurdert i konsekvensutredningsrapporten og i fagrapporten NINA Rapport 401 "Nye overføringer til Blåsjømagasinet – villrein – fagleg vurdering".

Tiltaks- og influensområdet ligger innenfor Setesdal Ryfylkeheiane villreinområde. Villreinområdet, som grenser mot Hardangervidda i nord og Setesdal Austhei i øst, og huser Europas sørligste villreinstamme. Området er marginalt for villreinen på grunn av små og hardt belastede vinterbeiteressurser.

Når det gjelder området rundt Stora Blåfjellvatn som blir berørt av prosjektet Blåsjø pumpe, vurderer fagrapporten at dette har reell funksjon for dyrenes trekk. Anleggsfasen vil kunne generere uro for reinen som benytter det berørte området. Rapporten vurderer at dyrenes tradisjonelle bruk av tiltaksområdet kan opphøre i anleggsfasen. I følge fagrapporten tilsier tidligere erfaring at reinen gjenopptar bruken av området i driftsfasen.

Etablering og drift av ny kraftledning i luftspenn til Blåsjø pumpe kan redusere reinens arealbruk og fungere som barrierer for trekk.

Villreinrapporten vurderer at selve tiltaket vil ha begrenset negativ effekt for villreinen, men at sumvirkningene av de totale inngrepene i området er stor. Følgende fremgår på rapportens side 24:

"I det heile kan ein ikkje sjå at inngrepa i seg sjølve vil kunne føre til store konflikstar i høve til rein. Ser ein denne utbygginga saman med all anna vassdragsutbygging i Blåsjøområdet, vil sumeffekten rett nok vere stor."

Når det gjelder båndlegging av beiteareal fremgår videre følgende i rapportens side 25:

"Båndlegging av aktuelt beiteareal for rein i samband med heving av Blåffellvatn og Trolltjønn er av lite omfang, men ein må anmerke at delar av området (norvestsida av Blåffellvatn) ligg i eit rikt berggrunnsområde (fylitt) som generelt sett gjev betre beitegrunnlag enn det som er vanleg i dette grunnfjellsprega området. Særleg ved planlagt pumpestasjon og ein strekning sørover frå denne er det eit område med grøntbeite."

Flere av høringsinstansene har vært negative til prosjektet av hensyn til villreinen. Villreinnemnda i Setesdalsområdet er i utgangspunktet i mot en ytterligere utbygging rundt Blåsjømagasinet av hensyn til den totale belastningen på villreinstammen, men aksepterer tiltaket dersom tunnelen mellom Øvre Moen og Oddatjørndammen åpnes, og veien utenfor stenges. Dersom konsesjon likevel blir aktuelt, trekker Villreinnemnda frem avbøtende tiltak som bør gjennomføres av hensyn til rein, blant annet bruk av sjøkabel. Rogaland fylkeskommune har ment at konsesjonsbehandlingen av tiltaket burde utsettes til etter at Fylkesdelsplan for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei var godkjent.

Etter at NVE oversendte sin innstilling til departementet, har Fylkesdelsplan for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei blitt ferdigstilt. Planen er nå godkjent i de fem fylkestingene. Med unntak av Vest Agder, ble planen med de endringene som styret hadde tilrådd, vedtatt. I Vest Agder ble det vedtatt å ta ut Hensynssone Villrein i Hægebostad og Åseral kommuner. Siden det ikke er likelydende vedtak i fylkekommunene, er planen oversendt til Miljøverndepartementet til endelig behandling. Det var imidlertid ingen uenighet om grensene for hensynssonene i området rundt Blåsjø.

I følge Fylkesdelplanen er området rundt Blåsjø – inkludert området som blir berørt av det omsøkte tiltaket – definert som "Hensynssone Nasjonalt Villreinområde". Følgende er inkludert i planen om nye vannkrafttiltak i villreinområdene:

"Heiplanen legger opp til at det ikke skal godkjennes nye store kraftprosjekt i Nasjonalt villreinområde, og at nødvendig drift og vedlikehold skal ta hensyn til villreinens interesser. I randsonene kan det søkes om tiltak, og da spesielt innen samlebegrepet småkraftverk. Det er uten særlig tvil mulig å finne plasseringer, utforming og prosjekt som både ivaretar et lønnsomt kraftprosjekt, men også unngår å komme i konflikt med villreinens interesser - men dette må synliggjøres gjennom godt faglig funderte konsekvensutredninger for det konkrete omsøkte prosjektet."

Samlet sett framhever Heiplanen betydningen av fjellområdene som leveområde for villrein, og pålegger nye kraftprosjekt å vektlegge dette temaet i sine utredninger. Påvirkningen på energi som tema er etter måten lite påvirket gjennom planløsningen, og konsekvensene vurderes å være små.”

I planen åpnes det for at opprusting og utvidelse av eksisterende installasjoner kan aksepteres:

Det er klart uttrykt fra sentrale myndigheter at de store vannkraftprosjektenes tid er forbi. I våre fjellområder er det likevel et løpende drifts- og vedlikeholdsbehov. Det er også stadig under utvikling ny teknologi, og det er ønske om effektivisering og utviding av eksisterende anlegg. Dette innebærer at det fortsatt vil være aktivitet og virksomhet knyttet til kraftanlegg og magasin, for å ivareta de store samfunnsmessige interessene disse anleggene representerer.

Etter departementets syn er ikke Fylkesdelplanen til hinder for det omsøkte tiltaket, gitt at konsekvensene for villrein er godt utredet og hensynet til villrein vektlegges i konsesjonsvurderingen.

Departementet finner tiltakets virkninger på villrein tilstrekkelig opplyst gjennom konsekvensutredningsrapporten, fagrapporten og den godkjenning fylkeskommunene har foretatt av Fylkesdelplan, jf. naturmangfoldloven § 8. Søknaden kan derfor behandles selv om Fylkesdelplanen for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei ikke er endelig godkjent i Miljøverndepartementet.

På bakgrunn av det foreliggende kunnskapsgrunnlaget er departementets vurdering at selve tiltaket vil ha begrenset negativ effekt for villreinen. Departementet viser imidlertid til fagrapportens konklusjon om at sumeffektene av tiltaket, sett sammen med tidligere vannkraftutbygging i området, vil være stor, jf. naturmangfoldloven § 10. Avbøtende tiltak som reduserer konsekvensene for villreinen vil veie tungt i konsesjonsspørsmålet. Den samlede belastningen for villreinen beror på hvilke avbøtende tiltak som pålegges, og hvilken plikt tiltakshaver har til å ta hensyn til villreinen etter konsesjonsvilkårene. Den samlede belastningen og avbøtende tiltak er vurdert nedenfor i punkt 6.6.

6.4 Landskap, friluftsliv og inngrepsfrie naturområder (INON)

Det er ikke fredede naturområder innenfor tiltaks- eller influensområdet, og prosjektet berører ikke vernede vassdrag.

Området ligger på et høyfjellsplatå 800–1200 meter over havet, med mye bart fjell og oppsprukket landskap. Området bærer tydelig preg av at det er sted for et av landets største kraftutbygginger. Landskapet er merket av tekniske inngrep i form av dammer, anleggsveier og kraftledninger.

I Arealis, Rogalandsporten, er deler av tiltaksområdet vurdert som vakkert landskap i kategorien høgheilandskap, og Førre med Førrejuvet er vurdert som vakkert

landskap. I konsekvensutredningsrapporten er verdien av landskapet i området satt til "liten til middels".

Anleggsveien inn til Førredammen har gjort høyfjellsområdene mer tilgjengelige for allmennheten. Det går imidlertid ingen merkede turstier gjennom området, det kan dels være vanskelig å ta seg frem, og det er antatt at tiltaksområdet er relativt lite brukt til friluftsliv.

Tiltaket vil medføre en reduksjon av inngrepsfritt areal (INON-areal) sone 2, det vil si areal 1-3 km fra tekniske inngrep, på 0,7 km². Reduksjonen splitter ikke opp større sammenhengende områder med inngrepsfri natur.

Inngrepene vil bli synlige i næropplevelsen av landskapet og at opplevelsen av urørthet lokalt vil kunne bli noe redusert. Videre vil tiltaket få noen negative konsekvenser for allmenne interesser knyttet til inngrepsfri arealer og urørt natur. Tiltaket er imidlertid planlagt i et landskap som allerede er betydelig påvirket av tidligere kraftutbygging. Tiltaket berører ikke spesielt verneverdig natur eller naturtyper. Etter departementets syn må det vektlegges at tiltaksområdet er i randsonen til en av Norges største vannkraftutbygginger, og at tiltaket innebærer utvidelse av et allerede sterkt utbygd område. Konflikten med landskap og friluftsliv fremstår etter departementets vurdering som liten og tillegges derfor begrenset vekt i konsesjonsspørsmålet.

6.5 Kulturminner

Det er ikke påvist automatisk fredede kulturminner i tiltaksområdet. Det er tidligere registrert en heller, Blåfjellhelleren, nord for Stora Blåfjellvatn. Fylkesrådmannen vurderer at områdene rundt omsøkt tiltak har potensial for automatisk fredede kulturminner.

Departementet finner at tiltaket ikke kommer i konflikt med kjente kulturminner. Departementet bemerker imidlertid at tiltakshaver må oppfylle undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 dersom tiltaket skal realiseres. Det vises til post 9 i konsesjonsvilkårene.

6.6 Økosystemtilnærming, samlet belastning og avbøtende tiltak

Departementet har foretatt en grundig vurdering av den samlede belastning på økosystemet i henhold til naturmangfoldloven § 10 både knyttet til omsøkte tiltak og for andre eksisterende og forventede fremtidige inngrep. Det vises i denne sammenheng til den vurdering departementet foretar etter naturmangfoldloven § 12 knyttet til miljøforsvarlige driftsmetoder m.m.

Det omsøkte tiltaket er planlagt i ytterkant av en av Norges største vannkraftutbygginger, Ulla-Førreanleggene. Som påpekt ovenfor i punkt 6.4, består området av snaufjell med nakent berg, og er merket av tunge tekniske inngrep som

følge av tidligere vannkraftutbygginger. Ut over det omsøkte tiltaket er ikke departementet kjent med ytterligere planer om fremtidige inngrep i området.

Ved NVEs høring av søknaden ble det fremsatt flere krav om *avbøtende tiltak* fra høringspartene for å redusere de negative konsekvensene av tiltaket.

Flere av høringspartene har fremsatt krav om at ledningsfremføring til Blåsjø pumpe bør skje i *sjøkabel* gjennom innsjøene Trolltjøna og Stora Blåfjellvatnet for å unngå en mulig beitebegrensning for villreinen. For Hjelmeland og Suldal kommuner har sjøkabel på strekningen vært en forutsetning for å være positive til prosjektet. Villreinnemnda i Setesdalsområdet støtter kravet. Fylkesmannen mener sjøkabel er et miljømessig bedre alternativ enn luftspenn.

I søknaden er det beskrevet tre alternative løsninger for ledningsfremføring av strøm til Blåfjell pumpe. Etter høring av søknaden ble det i tillegg utredet et alternativ med luftspenn fra Førre transformatorstasjon, men med sjøkabel på den siste strekningen gjennom Trolltjøna og Stora Blåfjellvatn frem til pumpehuset.

Bruk av sjøkabel gjennom Trolltjøna og Stora Blåfjellvatn fremstår som et miljømessig akseptabelt alternativ, og er anbefalt som et avbøtende tiltak i fagrapporten om villrein. De negative virkningene av strømfremføring vil bli redusert ved mindre beslag av beiteareal, redusert barriereeffekt for villreinen i tiltaksområdet, samt mindre kollisjonsfare for fugl. Konesjon til ledningsfremføring til Blåsjø pumpe gis av NVE etter energiloven, etter at spørsmålet om konsesjon etter vassdragsreguleringsloven er avgjort. Departementet forutsetter at det i konsesjonen etter energiloven blir pålagt bruk av sjøkabel gjennom Trolltjøna og Stora Blåfjellvatn. På denne bakgrunn finner departementet at de negative konsekvensene for villrein og landskap av ledningsfremføring er begrensede og ikke vil ha noen avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Hjelmeland og Suldal kommuner har også stilt krav om at ferdselsmuligheten over bekken nedstrøms Litla Gilavatn sikres, og at det stilles krav av hensyn til villreinen i området. Villreinnemnda og grunneier Øivind Robberstad støtter kravet om sikring av ferdselen nedstrøm Litla Gilavatn.

Når det gjelder ferdsel over bekken nedstrøms Litla Gilavatn, viser departementet til at konsesjonsvilkårene post 11 vil sikre opprettholdelsen av dagens passeringmulighet av bekken.

Villreinnemnda har også stilt krav om gjenåpning av tunnelen mellom Øvre Moen og Oddatjørndammen og stenging av vegen utenfor, for å tilstrebe minst mulig forstyrrelser for villreinen i området nord for Oddatjørndammen. En gjenåpning av tunnelen vil være et avbøtende tiltak som er relevant for å avbøte på ulemper av tidligere utbygginger av Ulla-Førre anleggene har medført. Tunnelen mellom Øvre Moen og Oddatjørndammen ligger ca 8,5 km i luftlinje nordøst for det planlagte pumpehuset ved Stora Blåfjellvatn, og er utenfor influens- og tiltaksområdet for

prosjektet Blåfjell pumpe. Departementet finner på den bakgrunn at spørsmålet om åpning av tunnelen ikke er et relevant avbøtende tiltak i konsesjonsvurderingen for Blåfjell pumpe. Tiltaket kan vurderes som del av en eventuell fremtidig revisjon av reguleringskonsesjonen for Ulla-Førre, da vei og tunnel ble bygd som del av disse anleggene.

Flere høringsinstanser har stilt krav om generell hensyntaken til villreinen ved utbyggingen. Departementet viser til at konsesjonsvilkårene post 8 punkt II omfatter tiltakshavers plikt til å ta hensyn til villreinen, både under anleggsperioden og i driftsperioden. Som del av detaljplanleggingen kan NVE i samråd med konsesjonæren utarbeide nærmere bestemmelser om hvordan dette bør gjennomføres, med hjemmel i vilkårene. Departementet finner derfor at vilkårene sikrer at de nødvendige avbøtende tiltakene som hensyntar villreinen kan pålegges.

Fylkesmannen har fremsatt krav om minstevannsføring på berørte strekninger fra Stora Blåfjellvatn og Trolltjønna for å unngå forringelse av gytemulighetene i vassdragsavsnittet. Det fremgår av konsekvensutredningen at det ikke er påvist egnede gyteområder for ørret i dette området. Departementet kan derfor ikke se at det er behov for å gi et pålegg om minstevannsføring på de aktuelle strekninger av hensyn til fisk. Departementet finner heller ikke at annen biologi eller hensynet til landskap taler for at det gis pålegg om minstevannsføring.

Etter en samlet vurdering av tiltaket sett sammen med tidligere vannkraftutbygginger i Ulla-Førre finner departementet at tiltaket vil ha begrensede negative konsekvenser for kategoriene naturmiljø og biologisk mangfold vurdert ovenfor i punkt 6.2.

Totalbelastningen for villreinen i området vurderes som stor sett på bakgrunn av tidligere vannkraftutbygginger. Avbøtende tiltak som reduserer belastningen av det nye tiltaket vil være bruk av sjøkabel på deler av ledningsfremføringen til pumpehuset, sikring av eksisterende ferdselsmuligheter og reintrekk, samt krav om generell hensyntaken til villreinen i detaljplanleggingen. Med vilkår om disse avbøtende tiltakene finner departementet at ulempene for villrein ikke får avgjørende betydning i konsesjonsvurderingen. Det kan ikke påventes tillatelse til ytterligere kraftutbyggingstiltak i den delen av dette utbyggingsområdet som er av betydning for villreinen.

På denne bakgrunn finner departementet at den samlede påvirkningen økosystemet blir utsatt for ikke vil være til hinder for at konsesjon til Blåfjell pumpe gis, jf. naturmangfoldloven § 10.

6.7. Vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden, jf. annet ledd bokstav a,
- samfunnsnyttene av de inngrepene er større enn tapet av miljøkvalitet, og hensikten med de nye inngrepene er større enn miljøtapet, jf. annet ledd bokstav b,
- hensikten med de nye inngrepene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre, jf. annet ledd bokstav c.

Departementet vurderer at redusert vannføring på de nevnte strekningene ikke vil medføre noen vesentlig negativ virkning for naturmangfoldet i vannforekomsten, og det vises til vurderingene ovenfor i punkt 6.2 og 6.6.

Formålet med utbyggingen er å øke produksjonen av fornybar elektrisitet, og departementet bemerker at forringelsen av naturmangfoldet på sikt som følge av inngrepene må ses i sammenheng med dette formålet. Ny regulerbar vannkraft har en særlig høy verdi fordi innslag av en stadig større andel uregulert kraftproduksjon ikke gir samme handlingsrom som er avgjørende for utnyttelsen av energiresursene fremover. Regulerbar kraft kan ikke innvinnes med andre midler som miljømessig kan anses bedre. Samfunnsnyttene av tiltaket må anses betydelig. På bakgrunn av en vurdering av de ulemper tiltaket medfører, samt de avbøtende tiltak som er forutsatt gjennomført i medhold av konsesjonsvilkårene, finner departementet at vilkårene etter vannforskriften § 12 er oppfylt.

7. Konklusjon

I vurderingen av om konsesjon skal gis har departementet lagt vekt på at utbyggingen er en utvidelse av et eksisterende vannkraftanlegg som vil gi en bedre utnyttelse av ressursene i et allerede utbygd vassdrag og et verdifullt bidrag til målsetningen om å øke fornybar kraftproduksjon og forsyningssikkerheten. Tiltaket vil gi 37 GWh/år ny regulerbar kraft.

Departementet har også vektlagt at kommunene Hjelmeland og Suldal er positive til tiltaket forutsatt at de foreslåtte avbøtende tiltak gjennomføres.

Ivaretagelse av naturmangfoldet er et tilleggshensyn i skjønnsutøvingen under saksbehandlingen etter vassdragslovgivningen. Med de ulike avbøtende tiltak som kan fastsettes i medhold av konsesjonsvilkårene finner departementet at de negative konsekvenser for naturmangfoldet er akseptable i forhold til verdien av den nye kraften.

Etter en helhetsvurdering er departementet kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn ulempene for allmenne interesser, jf. vassdragsreguleringsloven § 8 og

tilrår at Statkraft Energi AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til å gjennomføre det omsøkte tiltaket.

Tillatelse gis på de vilkår som følger vedlagt.

Statkraft Energi AS har søkt om tillatelse til gjennomføring av tiltaket etter forurensningsloven kapittel 3. Dette gjelder både for anleggs- og driftsfasen.

Departementet vurderer at det er lite sannsynlig at driftsfasen vil kunne medføre ny forurensning og finner derfor at det ikke er nødvendig med noen tillatelse etter forurensningsloven. For anleggsfasen må det sendes egen søknad om utslippstillatelse til fylkesmannen. Departementet viser til post 10 i utkast til vilkår..

Tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Blåsjø pumpe med tilhørende transformatorer og koblingsanlegg, samt bygging og drift av en ca 7,8 km 22 kV kraftledning vil sluttbehandles av NVE når det er gitt tillatelse etter vassdragsreguleringsloven.

8. Departementets merknader til vilkårene

8.1 Konsesjonsvilkårene

Post 1 – Konsesjonstid

Overføringen av Stora Blåfjellsvatn og byggingen av Blåfjell pumpe inngår som et tillegg til statsreguleringen av Ulla-Førre vassdragene, som kan tas opp til revisjon etter 30 år regnet fra 19. juni 1992. Tillatelsen her kan tas opp til revisjon samtidig som tillatelsen til regulering av Ulla-Førreanleggene.

Post 2 – Konsesjonsavgifter

NVE anbefaler at avgiftene setter til kr. 24,- pr. nat.hk. til kommunen og kr. 8,- pr. nat.hk. til staten.

Departementet viser til at dette er i samsvar med praksis i de senere konsesjoner, og tilrår avgifter i samsvar med NVEs anbefaling.

Post 7 – Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn mv.

Detaljplanlegging av tiltaket skal være godkjent av NVE forut for anleggsstart.

Post 8 - Naturforvaltning

Det fremgår av vilkåret at tiltakshaver er forpliktet til å ta hensyn til villrein og annet biologisk mangfold, og at avbøtende tiltak skal vurderes nærmere i detaljplanleggingen.

Post 9 – Automatisk fredede kulturminner

Tiltakshaver må oppfylle undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 dersom tiltaket skal realiseres. Tiltakshaver må avklare dette med fylkeskommunen.

Post 11 – Ferdsel mv.

Vilkåret dekker kravet om at passeringsmuligheter nedstrøm Litla Gilavatn opprettholdes. Målet om å begrense menneskelig ferdsel i villreinområder gjelder. Det må ikke anlegges nye veier som kan medføre økt ferdsel i influensområdet.

8.2 Manøvreringsreglementet

Manøvreringsreglementet for Stora Blåfjellvatn vil inngå som en del av manøvreringsreglementet for Statkrafts regulering av Ulla-Førre anleggene. Det opprinnelige reglementet ble gitt i medhold av kronprinsregentens resolusjon av 13. september 1974 og ble sist endret ved kgl. res. av 22. juni 2012.

Departementet finner at det bør fastsettes restriksjoner for manøvreringen av reguleringsmagasinet i Stora Blåfjellvatn i sommerperioden fra 15. juli til 30. september. I denne perioden skal magasinet ikke ha lavere vannstand enn dagens normale vannstand tilsvarende kote 989. Dette reduserer de negative konsekvensene for miljø og landskapsopplevelsen.

Departementet har ikke funnet grunn til å foreslå minstevannsføring ut av Stora Blåfjellvatn og Trolltjønna i det et slikt tiltak er vurdert å ha en svært begrenset nytteeffekt for landskapsopplevelsen, fisk og annet biologisk mangfold i influensområdet.

For øvrig viser departementet til NVEs merknader til de enkelte poster.

Olje og energidepartementet

Tilråd:

1. I medhold av lov 14. desember 1917 om vassdragsreguleringer § 8 gis Statkraft Energi AS tillatelse til bygging av Blåfjell pumpe med overføring av vann til Blåsjømagasinet i Ulla-Førre anleggene i Hjelmeland kommune.
2. Tillatelsen gis på de vilkår som følger vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 2013.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av2013.

**Vilkår
for tillatelse for
Statkraft Energi AS
til å foreta
regulering og overføring av Stora Blåfjellvatn,
samt utbygging av
Blåfjell pumpe,
i Hjelmeland kommune i Rogaland**

1

(Konsesjonstid og revisjon av vilkår)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon sammen med en eventuell vilkårsrevisjon av Statkrafts regulering av Ulla-Førre vassdragene gitt ved kronprinsregentens res. av 13. september 1974. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale følgende årlige avgifter: Til statens konsesjonsavgiftsfond kr 8,- pr. nat.hk. Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr 24,- pr. nat.hk.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av Olje- og energidepartementet.

Plikten til å betale avgiftene inntreter etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften

er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdelsesloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen. Vedtektene for fondet skal være undergitt godkjenning av fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket og avgivelse av kraft, jf. post 19 (Konsesjonskraft) kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan

unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet

- a. å sørge for at forholdene i de berørte vassdragene er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- b. å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,

- c. å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- d. å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende myndighet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

VI

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VII

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som

hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forureningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsl m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Olje- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utlignjengelige.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan Olje- og energidepartementet pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Rydding av reguleringssonen)

Neddemmede områder skal ryddes for trær og busker på en tilfredsstillende måte. Generelt gjelder at stubbene skal bli så korte som praktisk mulig, maksimalt 25 cm høye. Ryddingen må utføres på snøbar mark. Avfallet fjernes eller brennes.

Dersom ikke annet blir pålagt konsesjonæren, skal reguleringssonen holdes fri for trær og busker som er over 0,5 m høye. I rimelig grad kan Olje- og energidepartementet pålegge ytterligere rydding. Dersom vegetasjon over HRV dør som følge av reguleringen, skal den ryddes etter de samme retningslinjene som ellers er angitt i denne posten.

Rydding av reguleringssonen skal være gjennomført før første neddemming og bør så vidt mulig unngås lagt til yngletiden for viltet i området.

Tilsyn med overholdelsen av bestemmelsene i denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

14

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

15

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser markeres ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

16

(Merking av usikker is)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av reguleringene og overføringene må merkes eller sikres etter nærmere anvisning av NVE.

17

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelserapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. Olje- og energidepartementet kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

18

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr 1, jf § 2 tredje ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av Olje- og energidepartementet med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd.

Olje- og energidepartementet bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

20

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

21

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Olje- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Olje- og energidepartementet.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra Olje- og energidepartementet å bringe forholdene i lovlig orden. Krav kan ikke fremsettes senere enn 20 år etter utløpet av det kalenderår da arbeidet ble fullført eller tiltaket trådte i virksomhet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonsavgifter og næringsfond), 4 (Byggefrister m.v.), 14 (Manøvreringsreglement m.v.), 19 (Konsesjonskraft) og 21 (Kontroll med overholdelsen av vilkårene) kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12 nr 21.

For overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, kan Olje- og energidepartementet fastsette en tvangsmulkt på inntil kr 100 000 pr. dag til forholdet er brakt i orden, eller inntil kr 500 000 for hver overtredelse.

Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Olje- og energidepartementet kan justere beløpene hvert 5. år.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdrags-reguleringsloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vassdragsreguleringslovens §§ 24 og 25.

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene ligger. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement

for regulering av Ulla-Førreverkene i Hjelmeland og Suldal kommuner, Rogaland fylke

(erstatte reglement gitt ved kronprinsregentens res. av 13.09.1974, senere endret ved kronprinsregentens res. av 04.11.1983, kgl. res. av 23.03.1984, kronprinsregentens res. av 22.06.1990, kgl. res. av 20.03.1998 og sist endret ved kgl. res. av 28.05.2004)

1.

A. Reguleringer.

Vatn	Naturlig sommer- vannstand moh.	Reguleringsgrenser		Opp- demming m	Senkning m	Regu- lerings- høyde m
		Øvre moh.	Nedre moh.			
Blåsjø:						
Øvre Storvatnet	975,0	1055	950	80,0	25,0	105
Store Gilavatnet	1045,5	1055				9,5
Førrevatnet	975,5	1055	970	79,5	5,5	85
Undeknutevatnet	992,4	1055	935	62,6	57,4	120
Andrevatnet	1022,8	1055	995	32,2	27,8	60
Tredjevatnet	1031,3	1055	960	23,7	71,3	95
Oddatjørn	936,1	1055	930	118,9	6,1	125
Vestre Kaldavatnet	1113,2	1115	1111	1,8	2,2	4
Skorpevadhøl	1047,8	1060	1045	12,2	2,8	15
Vann kote 1012	1012,2	1012,2	1009,7		2,5	2,5
Stora Blåfjellvatnet	989,0	990,5	988,0	1,5	1,0	2,5
Bjørndalsvatnet	700,0	708	697	8,0	3,0	11
Vassbottvatnet	474,0	475	470	1,0	4,0	5
Oddetjørna	628,7	630	625	1,3	3,7	5
Stovedalsvatnet	827,0	830	790	3,0	37,0	40
Flottene	589,7	613	590	23,3	23	
Mosvatnet	517,7	518,2	516,2	0,5	1,5	2
Sandsavatnet	602,3	605	550	2,7	52,3	55
Lauvastølsvatnet	594,3	605	590	10,7	4,3	15
Suldalsvatnet	67,5	68,5	67	1,0	0,5	1,5

Høydegrunnlag, se bilag 3.1.2. i NVE-Statskraftverkernes generalplan av november 1971. Bortsett fra Suldalsvatnet utføres dammene med faste overløp, og det regnes med at vannstanden kan stige inntil 1 m over øvre reguleringsgrense under flom. I Suldalsvatn vil maksimale flomvasstander ikke overstige det som ville forekommet i uregulert vassdrag. Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker.

B. Overføringer.

- a) Avløpene fra Bratteliåna ved øvre Storvatnet (119,5), Krymleåna (22,8) og Fossåna ved Store Gilavatnet (4,7), til sammen 147,0 km² nedbørfelter, overføres til Førrevatnet.
- b) Avløpene fra Førrevatnet (82,3), vann kote 1063 i Flottåna (1,9), vann kote 1012 (3,4) og avløpene under a, til sammen 234,6 km² nedbørfelt, overføres til Oddatjørn.
- c) Avløpene fra Pjåkevatnet (2,6) og 3 bekker i Kvilldalsåna (4,7) til sammen 7,3 km² nedbørfelt, overføres til tilløpstunnelen for Saurdal kraftstasjon eller videre til Blåsjø.
- d) Avløpene fra Vestre Kaldavatnet (15,4), bekk fra Novletjørna (4,5) og Skorpevadhøl (86,2) til sammen 106,1 km² overføres til Blåsjø.
- e) Avløpene fra Oddatjørn (68,5) og avløpene under b) og d), til sammen 409,2 km² nedbørfelt, overføres via Saurdal og Kvilldal kraftstasjoner til Suldalsvatnet.
- f) Avløpene fra Brokadalen (6,1), bekk (1,8), bekk fra Sprongavatna (11,9), Grasdalen (23,2), Bjørndalsvatn (5,6), felt i Helgelandsåna (5,9), bekk (4,8), Glommedalsfossen (5,7), fire bekker i Glommedalen (1,9), Kvivatn (4,7), bekk til Søråna (1,3), Fossånas restfelt (13,1) overføres til Bjørndalsvatn. Sammen med avløpene fra Sørånas restfelt gjennom Stølsdals pumpeverk (8,0), Oddetjørnas restfelt (1,3), Førreånas restfelt (6,3), bekk (0,7), Holavatnet (3,5), Flottånas restfelt (24,2), bekk (0,4) og Ulladalsånas restfelt (53,0), til sammen 183,4 km² nedbørfelt, overføres de til Sandsavatn.
- g) Avløpene fra Mosvatnet inklusive bekk fra Gamlaskardvatnet (23,1) og 2 bekker (1,1) gjennom Hjorteland pumpeverk, 3 bekker (2,5) og bekk fra Heiavatnet (4,8), til sammen 31,5 km² nedbørfelt, overføres til Sandsavatnet.
- h) Avløpet fra Sandsavatnet (58,2) og avløpene under f) og g), til sammen 273,1 km² nedbørfelt, overføres via Kvilldal kraftstasjon til Suldalsvatnet eller pumpes opp i Blåsjø.
- i) Avløpet fra 69,3 km² av Mostølsvatnets nedbørfelt og videre fra 3 bekker (4,7), Longavatnet (0,7), Dørlevatnet (1,9) og Eivindsåna (10,0), til sammen 86,6 km² nedbørfelt, overføres til Lauvastølsvatnet.
- j) Avløpene fra Grunnvatnets restfelt (25,5) og Bjørndalen (0,8), til sammen 26,3 km² nedbørfelt, overføres til tilløpstunnelen for Kvilldal kraftstasjon.
- k) Avløpet fra Lauvastølsvatnet (34,3) og avløpene under i) og j), til sammen 147,2 km² nedbørfelt, kan pumpes opp i Blåsjø.
- l) Avløpene fra vann kote 1096 (0,7) og vann kote 1134 (0,5), til sammen 1,2 km² nedbørfelt, overføres til Førrevatnet (Blåsjø).
- m) Avløpene fra vann kote 1135 (0,3), vann kote 1130 (0,2) og vann kote 1010 (0,4), til sammen 0,9 km² nedbørfelt, overføres via Litla Gilavatnet til Stora Blåfjellvatnet.
- n) Avløpet fra Trolltjørna (4,1), 4,1 km² nedbørfelt, overføres til Stora Blåfjellvatnet.

o) Avløpet fra Stora Blåfjellvatnet (10,3) og avløpene under m) og n), til sammen 15,3 km² nedbørfelt kan pumpes opp i Stora Gilavatnet (Blåsjø).

2.

I Flomvannføringer

I samtlige vassdrag med unntak av Førreåna skal det ved manøvreringen has for øye at de naturlige flomvannføringer så vidt mulig ikke økes.

II Overløp fra Blåsjø

Alt overløp fra Blåsjø kan slippes til Førreåna.

III Suldalslågen

Det skal slippes vann til Suldalslågen i overensstemmelse med følgende bestemmelser:

a) Normalt opprettholdes følgende minstevann-føringspålegg ved slippstedet Suldalsosen:

1. juni	-	14. juli	42 m ³ /s
15. juli	-	30. september	62 m ³ /s
1. oktober	-	14. oktober	50 m ³ /s
15. oktober	-	14. november	35 m ³ /s
15. november	-	14. desember	19 m ³ /s
15. desember	-	30. april	12 m ³ /s

I perioden 1. mai - 31. mai skal vannføringen være:

1. mai økes vannføringen til Suldalslågen til 40 m³/s som holdes i ett døgn for så å bli jevnt redusert til 20 m³/s.

15. mai økes vannføringen til Suldalslågen til 70 m³/s som holdes i ett døgn for så å bli jevnt redusert til 42 m³/s.

Innenfor perioden 1. - 14. oktober 2001 og 2002 økes vannføringen til Suldalslågen til 200 m³/s, hvis mulig i sammenheng med naturlig stor avrenning i restfeltet til Suldalsvatn. Denne vannføring holdes i ett døgn for så å bli jevnt redusert til henholdsvis 50 eller 35 m³/s avhengig av hvilket tidspunkt vannføringen økes.

Vannføringen i Suldalslågen skal aldri på noe tidspunkt i løpet av året underskride 12 m³/s målt ved Suldalsosen. Alle reduksjoner i vannføring ved slippstedet skal foregå med gradvise overganger, helst over en tredøgns periode og ikke raskere enn gjennomsnittlig 3 % pr time.

b) En representant for de fiskeberettigede kan av hensyn til lakseoppgangen avtale med regulanten om å la vannføringen variere etter et pendlingsbånd i den perioden reglementet tilsier 62 m³/s. Pendlingen skal være mellom 55 og 72 m³/s. Det totale slippvolumet skal tilsvare vannføring på 62 m³/s i denne perioden.

I tiden 15. juli til 14. oktober kan en av de fiskeberettigede utpekte representant pålegge slipping av ytterligere 50 mill. m³ pr. år for situasjonstilpassede manøvreringsformål.

IV Hysten kraftverk

Fra 1. juni til 31. juli skal det normalt ikke overføres vann til Hylsfjorden. Fra 1. juni til 14. juli skal Hysten kraftverk eventuelt kjøres for å holde en vannføring på 42 m³/s ved Suldalsosen.

Når laksevandringsforsøkene er avsluttet, kan spørsmålet om drift av Hysten kraftstasjon i juni og juli tas opp til vurdering.

Ved flom skal en ta sikte på å holde vannføringen ved Larvika under 350 m³/s. Ved regulering av en slik flomsituasjon kan overskytende vann overføres til Hylsfjorden (når Suldalsvatn har nådd HRV).

V Kvilldalsåna

I Kvilldalsåna skal det slippes vann slik at vannføringen i tiden fra 1. mai til 1. oktober ved utløpet i Suldalsvatn ikke underskrider 0,5 m³/s.

VI Mosvatn

Mosvatn tappes ned tidligst mulig før jul. Deretter kan vannstanden varieres frem til lavvannsperiodens slutt mellom kote 516,2 og 517,2. I vårflomperioden mellom kote 516,2 og 518,2. I tiden etter og frem til 1. september mellom kote 517,2 og 518,2.

VII Sandsavatn

Sandsavatn skal fylles snarest mulig etter lavvannsperiodens slutt til kote 600 og kan ikke tappes under denne koten før 20. august. For øvrig kan vannslippingen foregå etter behovet i Saurdal, Kvilldal og Hylen kraftstasjoner.

VIII Vann kote 1012

Fra sperredammen ved utløpet av vann kote 1012 skal det slippes en minstevannføring på 25 l/s i perioden 1. juli – 30. september. Dersom tilsiget til vann kote 1012 er mindre enn fastsatt minstevannføring slippes det naturlige tilsiget.

IX Stora Blåfjellvatn

Stora Blåfjellvatn kan reguleres mellom kote 988 og 990,5. I tidsrommet 15. juli til 30. september skal vannstanden ikke gå under kote 989.

3.

Konsesjonæren skal påse at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde mv. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringstiden.

4.

Viser det seg at slipping etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for de allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.